

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudkyň JUDr. Naděždy Treschlové a JUDr. Hany Kadaňové, Ph.D., ve věci

žalobkyně: **xxx**

zastoupená advokátkou JUDr. Hanou Vodolánovou Vopálenskou, se sídlem
Obrněné brigády 20/20, Cheb

proti

žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**, se sídlem Palackého náměstí 375/4, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí ministra zdravotnictví ze dne 3. 4. 2024, č. j.: MZDR 6321/2024-3/PRO

takto:

I. Rozhodnutí ministra zdravotnictví ze dne 3. 4. 2024, č. j.: MZDR 6321/2024-3/PRO, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný je povinen na náhradě nákladů řízení zaplatit žalobkyni částku 8 228 Kč do jednoho (1) měsíce od právní moci rozsudku do rukou JUDr. Hany Vodolánové Vopálské, advokátky.

Odůvodnění

[1] Žalobkyně napadla shora uvedené správní rozhodnutí, kterým byl zamítnut její rozklad proti prvostupňovému správnímu rozhodnutí ministerstva zdravotnictví ze

dne 10. ledna 2024, čj. MZDR 30664/2023-10/PRO. Ve správním řízení byla pravomocně zamítnuta žádost žalobkyně o poskytnutí jednorázové peněžní částky za protiprávní sterilizaci podle zákona č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem (dále také jen „zákon“).

[2] Žalobkyně napadla rozhodnutí v celém rozsahu a domáhala se jeho zrušení a vrácení žalovanému k dalšímu řízení. V žalobě nesouhlasila s posouzením své žádosti i hodnocením důkazního břemene v tomto správním řízení, sama žalobkyně předala ministerstvu všechny důkazy, které měla k dispozici, a vzhledem k časovému odstupu již nemůže navrhnout výslechy svědků (k zákroku došlo v xxxx).

[3] Žalovaný s žalobou nesouhlasil, poukazoval na právní úpravu i odůvodnění správních aktů.

[4] V odůvodnění napadeného rozhodnutí je mj. uvedeno, že byla vyzvána nemocnice, kde byl proveden zákrok, o poskytnutí dokumentace, nemocnice odpověděla, že zdravotnická dokumentace byla zlikvidována, o čemž zaslala ministerstvu doklad. Poté byla žalobkyně vyzvána, aby se vyjádřila k podkladům rozhodnutí. Je uvedeno, že žalobkyně neunesla důkazní břemeno, když zdravotnická dokumentace nebyla k dispozici a žalobkyně jiné důkazní prostředky nenavrhla.

[5] Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo, v mezích žalobních bodů, jimiž je vázán, vycházejí přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu (ust. § 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s.ř.s.“), a o důvodnosti podané žaloby uvážil takto.

[6] Zdejší soud tento typ sporů setrvale posuzuje tak, že ministerstvo se nemůže v těchto věcech zbavit povinnosti zjistit skutečný stav věci pouze tím, že právní posouzení podané žádosti uzavře s tím, že žadatelka neunesla důkazní břemeno. V tomto směru zdejší soud poukazuje např. na rozsudek ze dne 30. 1. 2023, č. j. 17 Ad 10/2022-30, kdy kasační stížnost ministra proti tomuto rozsudku byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 4. července 2024, čj. 9 As 61/2023 – 70. Soud na odůvodnění tohoto rozsudku odkazuje a i v této věci z něj vychází, přičemž nemá důvod se od této rozhodovací praxe odchýlovat. Nejvyšší správní soud k posuzování těchto žádostí poskytl dostatečný návod v odst. 35 až 40 odůvodnění tohoto rozsudku:

„[35] Za prvé, správní orgán posoudí žádost o peněžitou částku s ohledem na náležitosti uvedené v § 6 odst. 1 zákona č. 297/2021 Sb., tedy zda obsahuje vyličení rozhodných skutečností včetně označení zdravotnického zařízení a data, kdy k protiprávní sterilizaci došlo. Žadatelku současně srozumitelným způsobem poučí o možnostech, jak svá tvrzení podložit, konkrétně jaké dokumenty či jiné důkazy (například svědeckými výpověďmi) může za tím účelem označit. Následně správní orgán začne v souladu se zásadami materiální pravdy a vyhledávací činit kroky ke zjištění stavu věci bez důvodných pochybností, a za tím účelem si vyžádá všechny relevantní podklady včetně zdravotnické dokumentace podle § 6 a 7 zákona č. 297/2021 Sb., případně provede svědecké výslechy za účelem ověření žadatelkou předestřených tvrzení.

[36] Za druhé, správní orgán vyhodnotí obstarané podklady a posoudí, zda jsou předpoklady pro přiznání peněžité dávky podle zákona č. 297/2021 Sb. naplněny. V situaci, kdy i přes učiněné kroky nelze dospět k jednoznačnému závěru z důvodu, že zdravotní dokumentace žadatelky neexistuje nebo je zjevně nedůvěryhodná, bude nutné zabývat se s ohledem na důkazní nouzi žadatelky tím, zda jsou jí předestřené tvrzení plausibilní a hájitelná. O jaké indicie vypovídající o hájitelnosti tvrzení se může jednat, bude záležet vždy na okolnostech konkrétní věci. Podle názoru NSS se však v zásadě může jednat o cokoli, co bude svědčit ve prospěch žadatelčiných tvrzení (např. vysvětlení žadatelky, její osobní a rodinná situace, chování v minulosti, jí předložené doklady, jiné známé skutečnosti atd.). Pokud tyto indicie svědčí pravděpodobnosti, že k nezákonné sterilizaci žadatelky mohlo skutečně dojít tak, jak tvrdí, bude s ohledem na její důkazní nouzi nutné považovat žádost za oprávněnou, ledaže správní orgán prokáže, že tomu tak být nemohlo (tedy že žadatelka nepodstoupila sterilizaci, ta nebyla nezákonná, nedošlo k ní v rozhodném období, případně že v řízení zjištěné indicie, jinak svědčící o možné nezákonné sterilizaci, mají jiné racionální vysvětlení). Hájitelností tvrzení žadatelek se nicméně správní orgán musí vždy dostatečně zabývat, přičemž za účelem jejího ověření musí postupovat v souladu se zásadou materiální pravdy, dalšími zásadami správního řízení a se zřetelem k účelu zákona č. 297/2021 Sb. Svůj závěr musí správní orgán dostatečně odůvodnit. Úvaha správního orgánu podléhá soudnímu přezkumu v plném rozsahu.

[37] Uvedené pro správní orgány znamená, že k zamítnutí žádosti o peněžitou částku za protiprávní sterilizaci z důvodu neprokázání naplnění hmotněprávních podmínek nároku mohou přistoupit ve třech případech. Za prvé, pokud správní orgán obstará zdravotnickou dokumentaci, z níž zjistí, že ke sterilizaci žadatelky buď nedošlo, nebo ta nebyla protiprávní (typicky byla provedena na základě jejího nezpochybnitelného informovaného souhlasu), a současně nic nebude nasvědčovat nedůvěryhodnosti takové zdravotnické dokumentace. Druhým případem zamítnutí žádosti poté bude situace, kdy i navzdory neexistenci zdravotnické dokumentace nebudou tvrzení žadatelky o peněžitou částku na první pohled hájitelná a pokud správní orgán ani přes případné vlastní kroky ke zjištění stavu věci nezjistil nic, co by nasvědčovalo jejich důvěryhodnosti. Konečně třetím případem zamítnutí žádosti poté bude situace, kdy žadatelka sice předestře hájitelná a na první pohled pravděpodobná tvrzení, správní orgán je však zpochybní a prokáže, že existuje jiné objektivní vysvětlení popsanych dějů a skutečností.

[38] Promítnuto do nyní projednávané věci, východisko pro její posouzení je fakt, že zdravotnická dokumentace žalobkyně byla již skartována (srov. str. 2 napadeného rozhodnutí). NSS nicméně považuje tvrzení žalobkyně, podpořené dokumenty dodanými v řízení o rozkladu, které měl žalovaný vzít v potaz, s ohledem na v řízení předestřené indicie za hájitelná. Tyto indicie, které ve svém souhrnu vytvářejí důvěryhodný a pravděpodobný popis minulých událostí, žalovaný v dosavadním řízení nevyvrátil.

[39] NSS konkrétně připomíná, že žalobkyně již ve své žádosti označila konkrétní den a nemocnici, ve které měla být protiprávně sterilizována, a nastínila podrobnosti, jak mělo ke sterilizaci dojít (den po porodu, v rámci operace kvůli tvrzeným komplikacím po porodu) a jak se o ní dozvěděla (neoficiálně od zdravotní sestry o několik dní později na dotaz týkající se rány v břiše). K rozkladu poté doložila propouštěcí zprávu z nemocnice z roku 2009 týkající se jiného chirurgického zákroku, nicméně provedeného na gynekologicko-porodnickém oddělení, která

podrobení se sterilizaci v minulosti uvádí v části anamnéza; dále písemné svědectví svého manžela ohledně průběhu a okolností provedené sterilizace; a též písemné svědectví C. C., zástupce Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva, který potvrdil, že se mu žalobkyně v rámci jeho odborné výzkumné činnosti prováděné od konce 90tých let 20. století svěřila se skutečností, že byla obětí násilné sterilizace, že o této skutečnosti podala svědectví ERRC v rámci dokumentárního výzkumu, a stala se rovněž zakládající členkou ostravské Skupiny žen poškozených sterilizací.

[40] Byť právě uvedené dokumenty doložila žalobkyně až v řízení o rozkladu, nemůže jít o důkazy nepřípustné (§ 82 odst. 4 správního řádu), jelikož žalovaný v řízení pochybil, když nedodržel zásadu materiální pravdy a svoji poučovací povinnost. Právě tyto dokumenty přitom dle názoru NSS vytvářejí kruh indicií, jež v souhrnu činí tvrzení žalobkyně plausibilní.“.

[7] Věc posuzovaná Nejvyšším správním soudem je srovnatelná s touto věcí – i zde žalobkyně označila nemocnici, kde byl zákrok proveden, nastínila podrobnosti zákroku, přičemž zdravotnická dokumentace v tomto případě rovněž není k dispozici, a podle názoru soudu žalobkyně ve správním řízení uvedla tvrzení, která jsou na první pohled pravděpodobná a obhajitelná. Žádost žalobkyně tak ministerstvo musí posoudit v intencích odst. 37, k čemuž je nutné shromáždit další podklady, a neomezit se pouze na konstataci, že neexistuje zdravotnická dokumentace a že žalobkyně jiným způsobem svůj tvrzený nárok neprokázala. V této věci je tak nutné dostatečné skutkové zjištění k tomu, zda bylo postupováno v souladu se zákonem č. 297/2021 Sb., tedy zda žalobkyně ke sterilizaci dala řádný souhlas, nikoliv o to, zda byla sterilizace provedena.

[8] V dané věci tak soud uzavírá, že podanou žalobu považuje za důvodnou a proto ji napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (ust. § 78 odst. 1, 4 s.ř.s.).

[9] Ve věci soud rozhodl rozsudkem bez nařízení jednání, neboť účastníci proti takovému postupu neměli ve stanovené lhůtě námitek a jednání k projednání žaloby nebylo nutné, když soud neprováděl další dokazování (ust. § 51 odst. 1 s.ř.s.).

[10] Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Vzhledem k tomu, že ve věci byla úspěšná žalobkyně, náleží jí náhrada nákladů řízení. Ta se sestává z odměny za zastupování advokátem ve výši podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., a to za dva úkony a dva režijní paušály (převzetí věci, sepsí žaloby), včetně daně z přidané hodnoty, neboť advokátka je plátcem daně. Konkrétní vyčíslení nákladů řízení je následující: odměna - 3100 Kč x 2 + 21% DPH, režijní paušál - 300 Kč x 2 + 21% DPH, celkové náklady řízení bez vyčíslení DPH : 6800 Kč, DPH 21% : 1428 Kč, celkové náklady řízení s vyčíslením DPH : 8228 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou (2) týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího

správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Podle ust. § 104 odst. 3 písm. a) s.ř.s. v případě, kdy městský soud rozhodoval po zrušení rozhodnutí Nejvyšším správním soudem, je kasační stížnost nepřipustná, mimo situaci, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 12. září 2024

JUDr. Ladislav Hejtmánek, v.r.
předseda senátu